

TISKOVÁ ZPRÁVA

Vypravili jsme se do škol, které doučují navzdory epidemické situaci

Praha, 11. ledna 2022

Školy mají plné ruce práce se zvládním hybridní výuky, kterou přinesla další vlna covidové pandemie. Přestože se personální a časové možnosti mnohdy zhoršují, doplňkový vzdělávací program pro rozšíření nejen znalostí žáků známý pod názvem Národní plán doučování ve školách pokračuje, nyní v rámci Národního plánu obnovy. Vypravili jsme se do několika škol, kde doučování běží skvěle, navzdory epidemické situaci. Příběhy různých škol ukazují, jak lze řešit otázku personálních kapacit i motivace žáků.

Základní škola ve Starém Městě, okr. Uherské Hradiště, je jednou z největších škol Zlínského kraje – navštěvuje ji kolem 780 žáků, z nichž cca 90 má speciální vzdělávací potřeby, a působí na ní 56 učitelů a 15 asistentů pedagoga. Během distanční výuky nejvíce strádali žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, a to s různými podmínkami a z různých socioekonomických prostředí. Během září a října 2021 na ZŠ Staré Město proběhlo 250 doučovacích hodin. „*Pokud děcko chce a potřebuje to, tak si myslím, že by to škola měla nabízet,*“ říká paní **Jaroslava Kučová**, učitelka ze ZŠ Staré Město. Doučování zde nastavili jak systémové, dlouhodobější, tak i nárazové, dle potřeby. Trochu zjednodušeně se dá říct, že na doučování mohou žáci chodit, když sami chtějí, neboť jak řekla paní učitelka Jaroslava Kučová: „*Když dítě nechce, nedonutíte ho.*“ Žákům také vyhovují malé skupinky a individuální doučování. „*Kromě lepší známky děti motivuje i to, že když se něco doučí, na další doučování už nebudou muset,*“ poznamenává s nadsázkou ředitel školy pan **Jan Zábranský**.

Kreativní škola se vším všudy

ZŠ Staré Město je zajímavá i tím, že všemožné pomůcky pro doučování i průběžné připomínání si učiva pedagogové kreativně rozmístili po celém prostoru školní budovy. Pomůcky jsou jak ve třídách, tak na chodbách, na všech schodištích i v jinak nepoužívaných koutech budovy. Na schodech jsou vzorce pro výpočet povrchu a objemu různých těles a obvodu a obsahu tvarů, jinde je u stropu zavěšená krychle, která připomíná, jak velký je objem 1 m³. Všechny tyto zajímavě pojaté pomůcky

používají zdejší učitelé i pro hodiny doučování, které se tak stávají zajímavějšími a méně formálními než v lavici ve třídě.

Paní učitelka Jaroslava Kučová nás pozvala do jedné ze svých doučovacích hodin matematiky, při níž nám se dvěma žáky osmého ročníku Kubou a Kájou názorně ukázala využití některých z mnohých učebních pomůcek. Vysvětlila, jak funguje úhloměr pode dveřmi, to je, když stěna a dveře tvoří ramena úhlů, otevíráním a zavíráním dveří se jejich spodní část pohybuje po úhloměru a ukazuje úhel, který dveře se stěnou svírají. Číselná osa na schodišti školy zase funguje tak, že si žák stoupne na schod s číslicí, od níž výpočet vychází, a podle zadání se pohybuje buď nahoru, nebo dolů o tolik schodů, kolik má přičíst nebo odečíst, a to i přes nulu do kladných, resp. záporných čísel. Výsledek výpočtu může ověřit pohledem na číslici na stěně u daného schodu. *„Mně se oproti běžné výuce líbí, že těch děcek je na doučování méně, a mohu tedy postupovat mnohem pomalejším tempem než v běžné výuce. Také vidím tu radost v dětských očích, když konečně pochopí něco, co jim v běžné výuce nešlo. V tom vidím jasný smysl doučování,“* pochvaluje si paní učitelka Jaroslava Kučová ze ZŠ Staré Město.

Doučování žáků z vyloučených lokalit

Inspirující je i přístup **ZŠ Brodek u Prostějova**. Více než čtvrtina zdejších žáků je z problematického socioekonomického prostředí a vyloučených lokalit. Když zde zaváděli Národní plán doučování, žáci zpočátku na doučování moc nechodili. *„Tento problém se ale daří postupně výrazně eliminovat,“* říká ředitelka školy paní **Tereza Zajíčková**. Z 216 žáků školy se jich do Národního plánu doučování zapojilo přes 116. *„Ne všichni chodí na doučování dlouhodobě, někteří třeba jen tři týdny, ale i za tu dobu se něčemu přiučí. Žáky k doučování přilákaly malé skupinky doučovaných, v nichž navážou bližší vztahy a zjišťují, že doučování potřebují a že jim skutečně pomůže,“* dodává.

Jedním z klíčů k úspěchu ve zdejší škole je sociální pedagožka a asistentka pedagoga paní **Hana Šopíková**. *„Když zjistíte, jak dítěti látku podat, je nadšené nejen dítě, ale i doučující i rodiče,“* tvrdí. Právě ona má velký podíl na zapojování dětí ze znevýhodněných rodin. Paní Šopíková do rodin jezdí, promlouvá s nimi, pomáhá jim, rodiny jí samy s důvěrou volají, nenásilně je nabádá, aby děti chodily do školy a na doučování. Vyzdvihuje intenzivní, častou spolupráci s rodinou, pokud možno osobní, „face-to-face“, a dále spolupráci se školou, aby se jakýkoli problém začal řešit co nejdříve, aby se dítě neztrácelo a neutápělo.

„Je nutné všimnout si, na co dítě má, motivovat ho, vyzdvihovat i drobné úspěchy a pozitivní věci na tom dítěti, a to i před rodiči, v komunikaci s rodiči, protože pak zaujmou lepší přístup, a to jak vůči mně jako mezičlánku, tak i vůči dětem samým. Z vlastní zkušenosti vím, že když dítě během doučování pochopí, čemu nerozumělo,

je z toho nadšené. Každý krůček je pozitivum, a proto je třeba děti podněcovat, aby chodily do školy a na doučování – radost mají, i když si zlepší prospěch, což je dále motivuje,“ vysvětluje Hana Šopíková.

Doučují senioři i studenti

Zatímco v Brodce u Prostějova i Starém Městě se doučování chopili kmenoví pedagogové školy, v **ZŠ Bedřicha Smetany v Lanškrouně** do doučování zapojili i bývalou učitelku fyziky a matematiky, toho času již v penzi, paní **Jarmilu Koblížkovou**. Doporučili ji její dva bývalí žáci, sami teď učitelé této školy, a oslovil ji ředitel pan **Milan Valúšek**. Jelikož paní Koblížková vždy velmi ráda učila, a i po odchodu do důchodu za ní stále někdo chodil a prosil ji o doučování, bylo pro ni naprosto přirozené přijmout nabídku ředitele školy, aby se zapojila v rámci Národního plánu doučování. *„Doučuji sedm žáků z šestého ročníku, každého zvlášť jeden z následujících předmětů: český jazyk nebo matematiku, a žáci na doučování chodí rádi. Dokonce mě jeden z nich žádal, abych ho doučovala i ten druhý předmět,*“ říká paní Jarmila Koblížková.

Externisty do doučování zapojili v **ZŠ a MŠ Brno, nám 28. října**, nazývané též Osmec. Využili nabídku studentek Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, které tvoří čtvrtinu všech doučujících na škole. Ty společně se zaměstnanci školy doučují každou třídu ve čtyřech odpoledních termínech. Žáci mohou dorazit na kterýkoli z nich, za kterýmkoli doučujícím, který jim nejvíce vyhovuje nebo je nejvíce oslovil, nemusejí se předem hlásit a můžou přijít s čímkoli, co je v jakémkoli předmětu trápí. Setkávají se tak většinou v malých skupinkách, čítajících maximálně šest žáků, a jeden po druhém je přede všemi probrán každý z problematických předmětů, s nímž dotyční žáci na danou hodinu doučování přišli. Každé přítomné dítě tak vyslechne i to, čemu nerozumějí jiní. Zástupkyně ředitele, paní **Elena Varad'ová Ostrá**, která má koordinaci doučování na starost, dodává: *„Covid, karantény a časté suplování nás naučily, že snad každý učitel zvládne pomoci v jakémkoli předmětu. Nedovedu si představit, že bychom měli ještě logisticky řešit, který předmět by měl kdo a kdy doučovat.“*

Jako učební pomůcku již během prvního lockdownu zjara 2020, kdy ještě neexistovala distanční výuka, začal pedagogický sbor školy natáčet krátká zábavná výuková videa. Ta zpočátku sloužila jako podpora papírových učebních výkladů a v současné době je učitelé používají i pro oživení výuky. YouTube kanál Základní školy Osmec tak čítá na 350 videí, z nichž většina vznikla od března 2020.

Podívejte se na inspirativní výuková videa ZŠ Osmec (<https://www.youtube.com/c/ZSOSMEC>).

Kontakt:

Jan Štěpánek

E-mail: jan.stepanek@npi.cz

Tel.: +420 725 908 524